

به نام آن که جان را فکرت آموخت
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی سلامت جامعه و مدیریت

Course Syllabus دروس *شناسنامه*

عنوان درس: کارآموزی آموزش به فرد خانواده و جامعه شماره درس: ۵۸۵۵۶۴

نوع درس: تخصصی تعداد واحد: ۱ واحد کارآموزی مبتنی بر پروژه (۵۱ ساعت)

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): کارشناسی ارشد پرستاری سلامت جامعه ترم ۱

تعداد دانشجویان: ۲ نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۴-۱۴۰۳

دروس پیش نیاز یا همزمان: آموزش به فرد خانواده و جامعه (۱ واحد نظری)

زمان: ۱۰ تا ۳۰ دی ماه ۱۴۰۳ طبق برنامه گروه (حداقل در ۱۱ شیفت ۴ ساعته از ساعت ۸ الی ۱۲:۳۰ در عرصه کلینیک و مراکز جامع سلامت به همراه ۱/۵ ساعت ارائه مقاله در قالب ژورنال کلاب در دانشکده)

مسئول درس و مدرس: دکتر پروانه خراسانی

تلفن تماس و ایمیل مسئول درس: ۰۹۱۳۱۲۸۰۶۲۰ - ۳۷۹۲۷۵۸۸

Email: khorasanip@nm.mui.ac.ir, nurseeducator2012@gmail.com:

مقدمه: آموزش، یکی از نقشهای مهم، پر ثمر و نتیجه بخش پرستاران در پیشگیری از بیماریها، تسریع فرایند بهبودی و درمان، حفظ و ارتقا سلامت فرد، خانواده و جامعه که این رسالت با شناخت نیازها و تواناییهای جسمی، روانی و اجتماعی مخاطب و با استفاده از امکانات و تجهیزات آموزشی، طراحی محتوا و رسانه های کمک آموزشی و ارائه مناسب میسر خواهد شد. آشنایی با فرایند آموزش و کاربرد مبانی، مدلها و الگوهای مربوطه در اجرای فرایند از نیازسنجی تا ارزشیابی اثربخشی آموزش بیمار از وظایف مهم پرستاران است. بنابراین ضروری است دانشجویان پرستاری از اصول و فنون یادگیری و آموزش اطلاع کافی داشته باشند و از طریق تمرین و تکرار بتوانند بطور صحیح و مطلوب این مسئولیت حرفه ای را به انجام رسانند.

شرح کارآموزی: دانشجو طبق اهداف مشخص شده در جدول برنامه کارآموزی، ۵۱ ساعت حضور در عرصه کلینیک ارتقا سلامت و آموزش بیمار مرکز آموزشی درمانی امین (جهت انتخاب فرد/خانواده و جامعه هدف) حضور یافته و همزمان با تدارک و جمع آوری منابع، تدوین و بازنگری محتوا و رسانه های آموزشی مورد نیاز، با هدایت، راهنمایی و هماهنگی استاد بر اساس الگوی *Intervention mapping*، طراحی برنامه آموزش با مشارکت بیمار/خانواده/ جامعه و تدوین اهداف کلی/جزیی و رفتاری را انجام می دهد. سپس در مکان و زمان هماهنگ شده با مخاطبان و در صورت لزوم در سایر عرصه های مندرج در کوریکولوم بر اساس نیازسنجی فرد/خانواده و جامعه گروه هدف، ترجیحا در کلینیک یا نزدیکترین مرکز جامع سلامت/پایگاه بهداشتی (بعنوان عرصه آموزش) به اجرا و ارزشیابی آموزش می پردازد.

در حین اجرای آموزش بر اساس الگوی منتخب برای تغییر رفتار، انجام آزمونهای تشخیصی و پیش آزمون و توجه به اصول یادگیری و مهارتهای حین و پس از آموزش با ارزشیابی تکوینی و نهایی، اثربخشی آموزش و پیگیری تغییرات ایجاد شده در سطوح شناختی(دانش)، عاطفی(نگرش) و مهارتهای (عملکرد) را اجرا و در صورت نیاز برنامه را اصلاح و بازنگری و مستند سازی می نماید. در آخر نیز پروژه مربوطه را با شرایط مندرج در جدول برنامه ارائه می نماید.

هدف کلی : کسب دانش و مهارت لازم در برنامه ریزی و اجرای فرآیند آموزش به فرد خانواده و جامعه و کارکنان از نیازسنجی، تا ارزشیابی و مستندسازی

اهداف رفتاری:

در حیطه شناختی و روانی حرکتی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود :

- ۱- برنامه ریزی، اصول و مهارتهای قبل، حین و پس از آموزش را به طور دقیق و کامل توضیح دهد.
- ۲- به اصول و مبانی آموزش و یادگیری توجه نموده و پایبندی خود را در عمل نشان دهد.
- ۳- پس از معارفه با سه گروه هدف، دانش و مهارت انجام نیازسنجی را برای ارزیابی اولیه، تعیین و اولویت بندی نیازهای آموزشی فرد، خانواده و جامعه به کار گیرد.
- ۴- برای حداقل دو گروه هدف (بیمار و خانواده، جامعه یا کارکنان) جمع آوری، نقد و بازنگری رسانه های آموزشی مورد نیاز را انجام دهد.
- ۵- با شرایط ذیل طراحی برنامه آموزشی (انفرادی/ گروهی) را حداقل برای دو گروه هدف (بیمار و خانواده، جامعه یا کارکنان) انجام دهد.
 - ۱-۵. یکی از پرکاربردترین الگوهای تغییر رفتار، خودمراقبتی و توانمندسازی را مبنای طراحی برنامه های آموزش قرار دهد.
 - ۲-۵. طرح درس جلسات آموزشی را در قالب فرمت پیشنهادی، طرح درس آموزشهای انفرادی و گروهی تدوین نماید.
 - ۳-۵. اهداف یادگیری(کلی، جزئی و رفتاری) و روش آموزش مناسب دستیابی به اهداف را در طرح درس به درستی درج نماید.
 - ۴-۵. منابع، امکانات و شرایط محیطی متناسب با حداقل دو گروه هدف را تدارک ببیند.
 - ۵-۵. ضمن برقراری ارتباط و توجه مخاطبان هماهنگی مکان و زمان آموزش، آمادگی و انگیزه مناسب در گروه هدف را جهت شرکت در جلسه آموزش بوجود آورد.
 - ۶-۵. جهت ارزیابی اولیه و بررسی رفتار ورودی، پیش آزمون و پس آزمون متناسب با انتظارات و اهداف یادگیری با ابزار/پرسشنامه و چک لیست های معتبر و مورد تایید اساتید و متخصصان انجام دهد.
- ۶- در حین ارائه آموزش و همچنین در تمام مراحل از نیازسنجی تا مرحله اجرا و ارزشیابی به الگوی منتخب برای تغییر رفتار پایبند بماند .
- ۷- بر مبنای الگوی منتخب ارزشیابی نهایی/ پس آزمون اثربخشی برنامه در تغییر دانش، نگرش و عملکرد/ رفتار گروه هدف را با ارزیابی مجدد در موقع مناسب و با ابزار مناسب انجام دهد.
- ۸- بر مبنای الگوی منتخب ارزشیابی فرایند و برنامه آموزشی و سنجش یادگیری های سه حیطه دانش نگرش و عملکرد گروه هدف را انجام دهد.
- ۹- گزارش شفاهی و مکتوب پروژه را طبق جدول شرح وظایف و برنامه، در موعد مقرر-حداکثر یک هفته پس از اتمام کارآموزی- ارائه دهد.

در حیطه عاطفی نگرش های زیر را در رفتار خود نشان دهد:

- ۱) به توانایی بالقوه بیمار، جهت مراقبت مستقل از خود اعتقاد داشته باشد.
- ۲) باور کنند که بیمار/فرد خانواده و جامعه، قادر به ایجاد تحول مثبت در رفتارهای سلامتی خود هستند.
- ۳) معتقد باشد که مددجویان در صورت مساعدت پرستار و خانواده، قادر به تصمیم گیری راجع به برنامه مراقبتی خود هستند.

- ۴) قبول کند که آموزش به هر مخاطب/گروه هدف فرد بیمار خانواده و جامعه متفاوت بوده و براساس نیازهای فردی او صورت می گیرد.
- ۵) به مشاوره با خانواده در زمینه حل مشکلات بیمار در زمینه اختلالات ذکر شده اهمیت بدهد.
- ۶) در هنگام جمع آوری داده های مربوط و اجرای برنامه به ابعاد روحی و معنوی بیمار خود توجه کنند.

شیوه اداره کارآموزی:

بازآموزی و تمرین عملی مهارتهای قبل حین و بعد آموزش فرد، خانواده، جامعه و کارکنان طبق فرایند از نیازسنجی تا ارزشیابی و مستندسازی ارزشیابی مبتنی بر گزارش پروژه و لاگ بوک مربوطه (پیوست انتهای طرح درس)

وظایف فراگیران:

- ۱-پیش مطالعه منابع و آمادگی کامل مباحث تئوری قبل از حضور در کارآموزی،
- ۲-حضور به موقع و کامل در عرصه کلینیک و مراکز جامع سلامت،
- ۳-کاوشگری و پرسیدن سوال جهت رفع ابهام و حل مسئله ، تدوین و بازنگری منابع و رسانه ها طبق استانداردها
- ۴-مشارکت فعال در انجام تمرین ها و تکالیف شناختی (ترسیم نقشه مفهومی) و مهارتی به شرح مندرج در جدول برنامه روزانه

سیاست ها و قوانین دوره:

با تاخیر و غیبت دانشجویان در طول دوره کارآموزی مطابق قوانین آموزشی برخورد خواهد شد در صورت غیبت بیش از چهار ساعت در جلسات تئوری، حضور دانشجو در کارآموزی ممکن نمی باشد. در صورتیکه غیبت دانشجو مجاز باشد یک روز و در صورت غیرمجاز بودن دو روز جبرانی خواهد داشت (اطلاع رسانی به استاد مسئول درس قبل از هر گونه غیبت الزامی است و روز جبرانی با هماهنگی استاد در همان ماه مشخص شود).

حفظ شئون اسلامی برای کلیه دانشجویان مطابق با آئین نامه پوشش حرفه ای در طول دوره کارآموزی ضروری است و در صورت تخطی از قوانین دانشجو از کارآموزی عرصه محروم خواهد شد.

دانشجو موظف است حداکثر یک هفته پس از پایان دوره تکالیف را تحویل استاد مربوطه داده و لاگ بوک را تکمیل نماید، پس از زمان تعیین شده به ازای هر روز تاخیر ۰/۲۵ نمره کسر خواهد شد.

منابع اصلی:

Bastable SB, Gramet T, P., Jacobs k, Sopczyk D. Health Professional as Educator: Principles of Teaching and Learning. UK: Jones and Bartlett learning 2011

Bastable SB. Nurse as Educator: Principles of Teaching and Learning for Nursing Practice: Boston, Jones & Bartlett Publishers; 2021

- Friedman MM, Bowden VR, Jones EG. **Text book of Family nursing**. Connor M. united states of America, Saunders press lcn. Last edition.
- Stanhope M, Lancaster J. **Text book of Community health nursing**. ST Louis. The C.V.Mosbey CO. last ed.
- Stanhope, M. Lancaster, J. **Foundations of nursing in the community**, Mosby, Last Edition.
- Alender JA, Rector C, Warner KD. **Text book of Community health nursing** . Burland K. United States of America, Saunders press lcn. Last edition.
- الدر ج، میلیز ا، گراف ج. برقراری ارتباط برای سلامت و تغییر رفتار ترجمه محمد پور اسلامی و همکاران تهران، وزارت بهداشت درمان آموزش پزشکی، آخرین چاپ.
- پولاک ج، لشین س. راهبردها و فنون طراحی آموزشی، ترجمه هاشم فردانش، تهران نشر سمت (سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی)، آخرین چاپ.
- رفیعی فر ش و همکاران. نظام جامع آموزش به بیماران در جمهوری اسلامی ایران، تهران نشر مهر راوش، آخرین چاپ.
- رومیسوزوسکی ای جی. طراحی نظام های آموزشی تصمیم گیری در برنامه درسی و طراحی نامه درسی ترجمه هاشم فر دانش تهران، نشر سمت، آخرین چاپ.
- شجاعی زاده د. مدلهای مطالعه رفتار در آموزش بهداشت، تهران نشر وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- کتب و مجلات معتبر در رابطه با "نظریه ها و مدلهای تغییر رفتار و برنامه ریزی بهداشت و آموزش بهداشت". مطابق با دانش روز منتشر شده از دانشگاه ها و مراکز علمی معتبر دنیا و پایگاههای اینترنتی: کتابخانه دیجیتال، سایت سازمانهای ملی و بین المللی، وبلاگ پرستار سلامت جامعه chniaun.blogfa.com
- رستمیان عبدالرحمن، بهمن زبیری فرهاد، محسنی مریم، علیمحمدی نصراله و داودی منفرد عصمت. "اصول آموزش به بیمار" نشر فرهنگ پژوهان دانش، ۱۳۹۴.
- خراسانی پروانه، امینی فائزه و اشرفی ریزی حسن. " رسانه های آموزش بیمار: اصول و روش های تولید و ارائه"، نشر اساطیر پارسی، ۱۴۰۲
- صفوی محبوبه و برزویی طاهره. "اصول آموزش به بیمار" نشر سالمی و جامعه نگر، ۱۳۹۶.

سایر منابع و محتواهای مفید برای یادگیری بهتر:

- سیف علی اکبر "مقدمه ای بر نظریه های یادگیری" ویرایش دهم نوشته میتو اچ السون و جولینو جی رامیرز، انتشارات دوران، ۱۴۰۰.
- صابریان معصومه و حاجی آقاجانی سعید. "فرایند برنامه ریزی درسی در علوم پزشکی"، تهران نشر سالمی، آخرین چاپ.
- مکنزی، جیمز اف. "برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه های ارتقای سلامت". ترجمه شهرام رفیعی فر. تهران ناشر: مهرراوش. تهران، آخرین چاپ.
- یارمحمدیان م ح، بهرامی س. "نیاز سنجی در سازمانهای بهداشتی درمانی و آموزشی سیستم بهداشت و درمان". اصفهان ناشر: هنرهای زیبا، آخرین چاپ.
- خراسانی، پروانه. درسنامه پرستاری بهداشت جامعه: اصول و مبانی بهداشت و مراقبتهای بهداشتی اولیه. فصل ۱۴: آموزش بهداشت اصفهان. انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد، ۱۳۸۷ آخرین چاپ.
- حاتمی، حسین و همکاران. کتاب جامع بهداشت عمومی: جلد اول فصل نظریه های تغییر رفتار، تهران. انتشارات ارجمند. آخرین چاپ.
- Khorasani P. **Nurse Educator Alzahra's Role Expansion Action Research** [Available from: <http://chniaun.blogfa.com>].
- Khorasani P, Rassouli M, Zagheri-Tafreshi M, Parvizy S, Nasr Esfahani M. **Development and evaluation of " Patient Education Record for structured documentation of patient education process"**. Journal of Health Promotion Management. 2014;3(4):1-16.
- Thompson DL, May EJ, Leach M, Smith CP, Fereday J. The invisible nature of learning: Patient education in nursing. Collegian. 2020 .

شرح وظایف دانشجو و جدول برنامه روزانه

عنوان درس: کارآموزی آموزش به فرد، خانواده و جامعه **شماره درس:** ۵۸۵۵۶۴ **نیمسال تمصیلی:** اول ۱۴۰۴-۱۴۰۳

رشته تمصیلی: پرستاری سلامت جامعه **فراگیران:** ترم ۱ کارشناسی ارشد **زمان:** حداقل ۱۱ روز- هر روز ۴/۵ ساعت از ۱۰ تا ۳۰ دی ۱۴۰۳

عرصه: کلینیک ارتقا سلامت امین و طبق نیازسنجی سایر عرصه های مبتنی بر جامعه ترجیحا مراکز و پایگاه های خدمات جامع سلامت

روز	شرح وظایف
۱ اول و دوم (۱۱ و ۱۲ دی)	برقرار ارتباط /نیاز سنجی و هماهنگی اولیه: (۱) حضور در عرصه و بازگویی اصول و روشهای یادگیری، اصول و فرآیند آموزش بیمار و نکات مهم آموزش به گروه های سنی مختلف، ملاحظات فرهنگی، افراد بیمار، کم سواد و ... (۲) مرور مراحل برنامه ریزی آموزشی با الگوی نقشه کشی مداخله /نظریه و الگوی تغییر رفتار (جهت پایبندی به درمان) (۳) برقراری ارتباط با گروه هدف ، آغاز انتخاب فرد/بیمار/ خانواده/ جامعه و هماهنگی های مربوطه
۲ سوم تا ششم (۱۳ تا ۱۷ دی)	مهارتهای قبل از آموزش (ارزیابی و کسب آمادگی، تهیه و تدارک منابع و محتوا، تدوین رسانه و طراحی برنامه) : ۱. تکمیل آزمون ورودی (دانش ضروری کارآموزی) با ترسیم نقشه مفهومی مهارتهای قبل، حین و پس از آموزش ۲. تکمیل نیازسنجی و بررسی های اولیه دو گروه هدف ۱- بیمار (فرد/ خانواده) و ۲- جامعه (بیماران و همکاران) ۳. انتخاب محتوا و تدوین خودآموز فرد/ خانواده و جامعه مطابق نیازها و اولویت ها با تاییداستاد، گروه هدف و متخصصان ۴. هدف نویسی و طراحی برنامه آموزشی در قالب طرح درس جلسات آموزشی مکان، زمان و روش با هماهنگی مخاطبان ۵. تدوین CD مجموعه منابع مولتی مدیا ، پیش نویس و نهایی رسانه های کمک آموزشی در دو فایل گروه های هدف
۳ هفتم-هشتم (۱۸ و ۱۹ دی)	اجرا و ارزشیابی فوری آموزش های برنامه ریزی شده (۱) دو جلسه آموزش به بیمار(فرد/خانواده) (۲) آموزش به گروه هدف(جامعه بیماران/کارکنان)
۴ روز نهم تا پانزدهم (۲۲ تا ۳۰ دی بر اساس نیاز گروه هدف)	ارزشیابی اثربخشی آموزش با آزمون و فرم های مبتنی بر الگوی آموزشی نقد و بازنگری برنامه آموزشی (۱) تکمیل فرمهای پیگیری پس از آموزش نظارت و ارزشیابی اثربخشی فوری/کوتاه و بلند مدت برنامه آموزش (۲) ثبت و مستند سازی آموزش فرد/خانواده و جامعه/ گروه هدف (۳) تکمیل گزارش کارآموزی به همراه نقد و ارزشیابی فرایند نیازسنجی، برنامه ریزی، اجرا تا ارزشیابی (۴) نقد و بازنگری رسانه های کمک آموزشی تدوین شده
۵ یک هفته پس از اتمام کارآموزی	ارائه شفاهی و /تحويل گزارش پروژه: فرایند آموزش بیمار/فرد/خانواده و جامعه : نیاز سنجی تا ارزشیابی شامل اقدامات، و نقد و تحلیل دانشجو در تمام مراحل + CD خودآموز و رسانه های آموزشی فیدبکها و نظرات استاد و متخصصان از روز اول تا آخر کارآموزی به همراه مجموعه فرمهای ارزیابی و نیازسنجی، منابع، محتوای آموزش، برنامه و طرح درس جلسات و ...

باسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان - دانشکده پرستاری و مامایی

گروه پرستاری سلامت جامعه و سالمندی

لاگ بوک ارزشیابی ۳۶۰ درجه کارآموزی درس «آموزش فرد، خانواده و جامعه» کارشناسی ارشد پرستاری

مکان / عرصه آموزش:

شماره دانشجویی:

نام و نام خانوادگی دانشجو:

نام همکار آموزشی:

نام استاد:

تاریخ کارآموزی:

لطفا در ستون مربوط به ارزشیابی خود در هر ردیف (موضوع/ تکالیف کارآموزی) یکی از نمرات ۱ضعیف، ۲متوسط، ۳خوب، ۴عالی درج بفرمایید.

موضوع/ تکالیف	دانشجو	همکار	عرصه	استاد	موضوع/ تکالیف	دانشجو	همکار	عرصه	استاد		
مهارت‌های قبل از آموزش نیازسنجی ارزیابی اولیه					مهارت‌های قبل از آموزش نیازسنجی ارزیابی اولیه						
						مهارت‌های حین اجرا ارتباطات و تعاللات آموزشی ...					
							مهارت‌های بعد از اجرا (ارزشیابی آموزش)				
محتوا و رسانه آموزشی جمع آوری، تدوین و طراحی					طراحی رسانه و						
						طراحی، نقد و بازنگری رسانه و برنامه					
							ثبت و مستند سازی آموزش و ارائه گزارش				

جمع دو ستون از ۴۴

نام و امضای دانشجو

نام و امضای همکار عرصه

نام و امضای استاد

نمره از ۲۰

باز خورد نهایی: صلاحیت ها و حداقل های یادگیری مندرج در دفترچه پایش برای آموزش بیمار () احراز گردیده / () احراز نگردیده است.

باسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان - دانشکده پرستاری و مامایی

فرم ارزیابی کیفیت کارآموزی و عرصه آموزش فرد خانواده و جامعه

نام و نام خانوادگی دانشجو: شماره دانشجویی: نام استاد: نام همکار آموزشی:
مکان/عرصه: تاریخ کارآموزی:

نقاط قوت:

از نظر دانشجو

از نظر همکار آموزشی در عرصه

از نظر استاد/ مسئول درس

نقاط قابل بهبود:

از نظر دانشجو

از نظر همکار آموزشی در عرصه

از نظر استاد/ مسئول درس